

Apoteket Fenix.

1824.

Vid förut bifallna ansökningar om nya apoteks inrättande i hufvudstaden hade, om man bortser från instruktionsapoteket Nordstjärnan och de förhållanden, under hvilka detta apotek tillkom, alltid ett särskildt behof ansetts föreligga på grund af folkmängdens ökning och stadens utvidgning. Äfvenså hade de gjorda ansökningarna kraftigt understöds af befolkningen på den trakt, dit en beviljad ny apoteksinrättning förlagts. Så var dock ej fallet med ifrågavarande apotek, hvars tillkomst utslutande är att tillskrifva den ynnest apotekets anläggare åtnjöt hos Carl XIV Johan personligen, och konungens önskan att fästa denne som apoteksinnehafvare vid hufvudstaden.

Med åberopande att, oaktadt den betydliga folkmängd, som funnes å Södermalm, därstädes endast vore två apoteksinrättningar, då däremot inom själfva staden med en vida mindre folkmängd funnes fem, hvilkas innehafvare likväl ägde tillräcklig bergning, begärde 1824 förre apotekaren i Vadstena P. U. Huldberg att där få inrätta ett nytt apotek samt helst inom Katarina församling. I inforradt utlåtande afstyrktes Huldbergs ansökan såväl af apotekarsocieteten som församlingarna å Södermalm och där praktiserande läkare samt af sundhetskolegium. Endast t. f. öfverståthållaren förmälde sig icke hafva något mot ansökan att invända, då någon skada icke kunde tillskyndas hufvudstadens innebyggare genom en ny apoteksinrättning och en dymedelst ökad täflan i detta yrke. I sitt utlåtande anförde sundhetskolegium »huruledes på 1760-talet apoteken i Stockholm, som förut utgjort 9, ökades till ett antal af 12; att sedan 1805 flere sökte apoteksinrättningar blifvit afslagne och under den tiden apoteksprivilegium allenast Apotekaren Plagemann tilldelats, på grund af hans utmärkta skicklighet såsom vetenskapligt bildad farmaceuticus och med uttryckligt villkor att lemna undervisning åt de farmaceutici, som

honom derom anlita; dock hade Södermalm icke ansetts för den trakt af staden, der den nye apotekaren egde hopp om säker utkomst; i anseende hvartill och då Sundhets-kollegium, som vid apotekare-taxornas reglerande tagit närmare kännedom af apotekare-yrkets ekonomiska del, befunnit, att den vinst, som af nämnda rörelser i hufvudstaden erhålles, icke vore större, än hvad en omtänksam och idog näringsidkare borde för sin bergning ega att påräkna, samt då, enligt gällande reglementen och föreskrifter, nya apoteksprivilegier böra beviljas endast när ortens behof sådant påkallar eller en privilegierad apotekare visar fortfarande försumlighet, Kollegium, med vitsordande af de nu å Södermalm befintliga apoteks goda skick, den ifrågavarande ansöknings afstyrkte».

Genom resolution af d. 17 mars 1824 förklarade Kungl. Maj:t, med gillande af sundhetskollégii åsikt, att apotekens antal icke må utöfver behofvet utsträckas, att »som Stockholms södra förstad eger blott två apotek och Kungl. Maj:t i anseende till denna förstads betydliga folkmängd, samt jemförelsevis med det större antal apoteksinrättningar, som på Norrmalm och i den egentliga s. k. staden finnas, ansett ännu ett apotek för Södermalm icke vara öfverflödigt, så vill Kungl. Maj:t på grund här af hafva i nåder tillåtit sökanden att inom sistnämnde förstad anlägga ett nytt eller tredje apotek».

Åt sundhetskollégium uppdrogs att gemensamt med öfverståthållaren bestämma läget för det nya apoteket, och den förra myndigheten föreslog då, att apoteket skulle förläggas öster om Katarina kyrka med Stadsträdgårdsgatan som gräns i väster. I sina häremot ingifna påminnelser förklarade Huldberg detta förslag vara så olämpligt, att det honom beviljade privilegiet därigenom skulle blifva onyttigt, hvarför Kungl. Maj:t d. 25 april s. å. bestämde, att apoteket i enlighet med öfverståthållarens förslag finge anläggas på Högbergsgatan ifrån och med hörnet af Götgatan till och med hörnet af Björngårdsgatan.

Nyårsdagen 1825 öppnade Huldberg i huset n:r 34 Götgatan, något bortom Högbergsgatan, det nya apoteket — det fjortonde i hufvudstaden — under namnet »Phœnix.»

Med vederbörligt tillstånd flyttades apoteket 1838 till sitt nuvarande läge, Götgatan n:r 30, i hörnet mot Högbergsgatan.

Privilegiet är af amorteringsfonden inlöst med 70,000 kronor.

HULDBERG, PER ULRİK. Född d. 6 dec. 1784 i Sigtuna. *Föräldrar:* Handlanden i Sigtuna, förut underofficeren vid Lätta dragonerna med löjtnants afsked, PEHR HULDBERG, född d. 13 febr. 1749 i Greifswald, död d. 17 dec. 1824, och CHRISTINA ULRİKA BJÖRKMAN, född d. 8 maj 1757, död d. 5 aug. 1840.

Huldberg åtnjöt först undervisning vid Sigtuna skola och sedan vid katedralskolan i Uppsala, hvars tredje och fjärde klasser han 1796—98 genomgick, samt antogs med 1799 års början till elev å apoteket Gripen i Stockholm, där han d. 1 juni 1805 blef farmacie studiosus. Aflade 1807 apotekarexamen och förestod 1808 akademiapoteket i Lund. Följande år upprättade han det sedan 1806 nedlagda apoteket i Sigtuna och undfick d. 8 jan. 1810 privilegium å detsamma. Från 1812 dref han nämnda apotek genom föreståndare och öfvertog själf på arrende det af hofapotekaren G. E. Georgii 1805 anlagda apoteket Kronan i Gäfle, som han innehade till 1817. Sistnämnda år försålde han apoteket i Sigtuna och inköpte apoteket i Vadstena, hvilket han tillträdde d. 26 april 1817. Han handhade därjämte under brunnstiden apotekshållningen vid Medevi brunn samt erhöll 1820 burskapsrätt såsom källarmästare och vinhandlare i Vadstena. Vid riksdagen 1823 utsågs H. till stadens representant i borgarståndet.

Apoteket i Vadstena försålde han redan i juli 1823. Under sin verksamhet som riksdagsman kom H. vid flere tillfällen i personlig beröring med Carl XIV Johan och lyckades genom sin snarfyndighet, hvarom riksdagens protokoll bära vittnesbörd, samt genom ett godt och angenämt sätt, äfvensom sina i hög grad utpräglade rojalistiska åsikter, tillvinna sig konungens synnerliga bevägenhet. Antagligen på en mer eller mindre direkt uppmaning af konungen, hvilken önskade fästa H. vid hufvudstaden som apoteksinnehafvare, sökte och erhöll han 1824 Kungl. Maj:ts tillstånd att å Södermalm i Stockholm inrätta ett nytt apotek. Detta tillstånd gafs H. oaktadt såväl apotekarsocieteten, församlingarne å Södermalm och därstädes tjänstgörande läkare som sundhetskollegium enstämmigt afstyrkte H:s ansökan. Endast t. f. öfverståthållaren förklarade sig icke hafva något att invända mot densamma.

I kungl. brefvet af d. 25 april 1824 bestämdes, att apoteket skulle förläggas på (eller nedom) Högbergsgatan ifrån och med hörnet på Götgatan till och med hörnet af Björngårdsgatan, och nyårsdagen 1825 öppnade H. apoteket i huset n:r 34 Göt-

gatan, något bortom Högbergsgatan, under namnet »Phœnix». Genom att införa rabatt i priset å läkemedel, som levererades till allmänna inrättningar, erhöll H. snart förmånen att få lämna medicinalier till ett flertal af hufvudstadens sjukhus. Detta hans åtgörande ådrog honom mycken ovilja från kollegernas sida och framkallade på apotekarsocietetens egen begäran en kungl. förordning (som sedan 1870 dock är upphäfd) om rabatt i priset å läkemedel, som af allmänna medel betalas.

I juni 1829 försålde H. apoteket Fenix och slutade därmed sin verksamhet som apotekare. Han sysselsatte sig därefter hufvudsakligen med litterära arbeten, synnerligast för kungl. teatern. Äfvenså uppsatte han i aug. 1829 en tidning »Axplockaren», af hvilken han ämnade utgifva två nummer i veckan, men upphörde redan i april 1830 därmed. Vid kolerafarsoten i Stockholm 1834 åtog H. sig en underläkarbefattning inom Ladugårdslands (Hedvig Eleonora) församling. Under utöfningen häraf angreps han af sjukdomen och föll själf ett offer för farsoten.

Död d. 22 sept. 1834 i Stockholm.

Gift 1) d. 26 dec. 1809 å Svartsjö kungsgård, Sânga socken, med ANNA MARIA HANE, född d. 22 dec. 1788, död d. 23 febr. 1811, dotter till sjökapt. CORNELIUS HANE och NANCY MORRISSON.

Barn: ANNA CHRISTINA, född d. 10 jan. 1811, död d. 25 febr. s. å.

2) d. 23 dec. 1813 i Gäfle med SARA CATHARINA ELISABET NORDBLAD, född d. 24 sept. 1794, död d. 10 maj 1860, dotter till provinsialläkaren i Gäfleborgs län, assessor ERIK NORDBLAD och ELISABET MARIA STRÖMBÄCK.

Barn: AURORA CHRISTINA ELISABET, född d. . . . 1821, död d. 10 nov. 1827.

Mera än som apotekare gjorde H. sig bemärkt såsom riksdagsman och genom sina litterära arbeten. Som ofvan nämnts utsågs han vid 1823 års riksdag till representant i borgarståndet för Vadstena och samtidigt för städerna Askersund och Södertälje samt insattes af ståndet i allmänna besvärs- och ekonomiutskottet. Han deltog lifligt i debatterna, och hans yttranden, som ofta voro kryddade med infall och skämt, ähördes alltid med nöje. Äfven vid 1828 års riksdag valdes H. till representant för Vadstena, Askersund och Sigtuna. Ehuru han ej uppsagt sin 1820 vunna burskapsrätt som källarmästare

och vinhandlare i Vadstena och hvarje år betalat de honom som sådan påförda utskylderna, förklarade dock borgarståndet, efter omröstning med 21 röster mot 17, att H., såsom mantals- och skattskrifven i Stockholm, ej kunde antagas till fullmäktig för nämnda städer. Vid ånyo anställt val lämnade de tre städerna åter riksdagsmannaupdraget åt H., men ståndet vidblef sitt förut fattade beslut.

För kungl. teatern utförde H. ett flertal såväl öfversättningar som bearbetningar af franska och tyska pjäser. Han författade äfven ett treakts-skådespel på vers »*Birger Jarl eller Stockholms grundläggning*» med musik af Berwald, hvilket först efter H:s död, eller d. 14 mars 1835, uppfördes å kungl. teatern i operahuset. Stycket gafs ett tiotal gånger, men gjorde ingen särskild lycka.

Huldberg ägde stor lätthet att behandla modersmålet äfven i bunden stil och var en lyckad tillfällighetsskald samt visdiktare. Han saknade ej musikalisk bildning och trakterade med stor färdighet piano liksom han ägde ett stort språkgeni, hvarigenom han med lätthet tillägnade sig främmande språk.

FRIBERG, ANDERS JAKOB. Född d. 28 april 1802 i Lidköping.

Föräldrar: Borgmästaren därstädes JONAS FRIBERG, född d. 22 febr. 1773, död d. 18 maj 1830, och ELSA MARIA LIDBECK, född d. 12 juni 1777, död d. 16 maj 1848.

Efter skolstudier vid Lidköpings läroverk antogs F. 1819 till elev å apoteket Ugglan i Stockholm samt fortsatte från 1820 sin elevtjänstgöring å apoteket Morianen därstädes. Han aflade d. 8 dec. 1821 farmacie studiosiexamen samt d. 3 maj 1826 apotekarexamen, och tjänstgjorde därefter å apoteket Kronan i Stockholm till 1829. Sistnämnda år inköpte han apoteket Fenix i hufvudstaden, hvarå han den 2 juni s. å. undfick privilegium. Med tillstånd af Kungl. Maj:t förflyttade han 1838 apoteket till sitt nuvarande läge, nr 30 Götgatan i hörnet af Högbergsgatan.

Friberg försälde 1838 apoteket Fenix och var därefter fortfarande bosatt å Södermalm i Stockholm. Tillhörde flera år Katarina församlings fattigvårdsstyrelse.

Död d. 25 dec. 1878 i Stockholm. Ogift.

Fosterson: CARL ALBERT, född d. 4 dec. 1832, död d. 21 mars 1874 i Stockholm. Blef 1848 elev å apoteket Fenix och aflade d. 7 april 1852 farmacie studiosi-examen.

KEIJSER, ABRAHAM ADOLF JAKOB. Född d. 4 nov. 1813 i Stockholm.

Föräldrar: Brukspatronen JAKOB KEIJSER, född d. 9 dec. 1783, död d. . . . 1831, och ERIANA MARGARETA AF EKENSTAM, född d. 18 juli 1796, död d. 12 maj 1875.

Han erhöll undervisning vid Linköpings läroverk och antogs 1828 till elev å apoteket Östgöta Lejon i Norrköping, där han d. 3 febr. 1834 undergick farmacie studiosi-examen. Sedan K. d. 21 dec. 1836 aflagt apotekarexamen tjänstgjorde han å apoteket Morianen i Stockholm till 1838 samt inköpte sistnämnda år apoteket Fenix därstädes, å hvilket han d. 11 april 1838 undfick privilegium. Han innehade apoteket till 1871, då han försålde detsamma. Åren 1855—68 innehade K. jämväl medicamentsförsäljning i Dalarö.

Efter afträddandet af apoteket var K. fortfarande bosatt i Stockholm. Han var under de senare åren af sitt lif lam.

Keijser tillhörde 1840—43 samt 1851—62 apotekarsocietetens direktion och var 1857—60 societetens taxerevisor. Var åren 1847—63 vice ordförande i Katarina församlings fattigvårdsstyrelse.

Led. af Svenska läkarsällskapet 1843. R. V. O. 1862.

Död d. 21 maj 1889 i Södertälje.

Gift d. 26 okt. 1843 i Stockholm med ANNA ULRIKA RHODIN, född d. 3 april 1821, död d. 1 jan. 1907, dotter till lagmannen LARS JOHAN RHODIN och ANNA ULRIKA EBERSTEIN.

Barn: GUSTAF JAKOB, född d. 21 okt. 1844. Fil. d:r, lektor vid Högre lärarinneseminarium i Stockholm; — ERNST JAKOB, född d. 25 jan. 1846, död d. 26 mars 1905. Fil. och teol. d:r, biskop i Skara; — ANNA EBBA ERIKA, född d. 2 april 1847, död d. 24 okt. 1852.

Såsom ledamot af apotekarsocietetens direktion framlade K. vid dennas sammankomst d. 27 april 1857 ett förslag till nya stadgar för societeten. Förslaget var i det afseendet märkligt, att det medgaf rätt till säte och stämma i societeten äfven för icke apoteksinnehafvare. Apotekarsocietetens skulle nämligen utgöras af hedersledamöter samt ledamöter af första och an-

dra klassen. Till ledamöter af första klassen voro själfskrifna alla apoteksinnehafvare och apoteksföreståndare, under det att ledamöterna af andra klassen skulle väljas. Valbara voro alla examinerade apotekare men äfven andra för den farmaceutiska vetenskapen nitälskande personer eller i allmänhet farmaciens gynnare. Vid ett följande sammanträde beslöt direktionen, att förslaget skulle remitteras till det i maj s. å. församlade apotekarmötet, hvilket i sin tur hänsköt frågan till den kommitté, som då tillsattes för utarbetande af ett nytt apotekarreglemente. Kommitténs arbete ledde dock ej till något resultat, vare sig i fråga om nytt reglemente eller nya stadgar för societeten.

GULLBRANSSON, GILLIS EMANUEL. Född d. 5 mars 1839 i Varberg.

Föräldrar: Handlanden JOHAN OLOF GULLBRANSSON, född d. 11 juli 1796, död d. 18 april 1869, och ELISABET CECILIA SANTESSON, född d. 25 aug. 1808, död d. 28 febr. 1895.

Efter att hafva genomgått elementarläroverket i Varberg antogs G. d. 1 maj 1852 till elev å apoteket i samma stad, som då ägdes af hans morbroder, apotekare B. Th. Santesson, samt aflade d. 20 maj 1856 farmacie studiosi-examen. Från juli s. å. var han anställd å apotek i Stockholm, dels å Enhörningen till april 1857, å Hvita Björnen till okt. s. å. samt å Nordstjärnan till juli 1858, tjänstgjorde därefter å apoteket i Kisa till nov. 1858, å apoteket i Norberg till maj 1860 och å apoteket i Köping till d. 24 sept. 1861. Höstterminen s. å. inskrefs G. vid farmaceutiska institutet och aflade d. 29 maj 1863 apotekar-examen, hvarefter han tjänstgjorde å apoteket Svanen i Kristianstad till maj 1865.

Föregående år hade G. inköpt apoteket i Mönsterås, hvilket han d. 1 juni 1865 tillträdde och erhöll privilegium därå d. 11 aug. s. å. Han försålde d. 1 maj 1871 nämnda apotek och inköpte apoteket Fenix i Stockholm, å hvilket han d. 10 maj s. å. undfick privilegium.

Sedan 1896 åtnjuter G. befrielse från skötseln af apoteket.

Gullbransson var 1877—83 samt 1886—90 ledamot af apotekarsocietetens direktion och blef 1873 ledamot af Svenska läkarsällskapet.

Gift 1) d. 5 sept. 1865 i Kisa med EMMA AUGUSTA CHRISTINA GEGERFELT, född d. 29 april 1839, död d. 2 febr. 1878, fosterdotter till fanjunkaren GUSTAF FREDRIK VON GEGERFELT och KATARINA MAGDALENA REENSTIERNA.

Barn: ANNA AUGUSTA ELISABET, född d. 15 nov. 1866, gift d. 26 mars 1910 med sekreteraren i arméförvaltningen AXEL RUDOLF VILHELM GÖRANSSON, född d. 14 jan. 1854; — HILDUR, född d. 22 sept. 1869, gift d. 9 dec. 1893 med grosshandlaren i Stockholm CARL JOHAN IHLSTRÖM, född d. 24 febr. 1861, död d. . . . juli 1902 i Amerika.

2) d. 20 juli 1879 med ELIN ANDRIETTA LOVISA HARDIN, född d. 21 okt. 1840 (gift 1) med fiskeriintendenten, fil. d:r HJALMAR ABRAHAM TEOFIL WIDEGREN, född d. 9 febr. 1838, död d. 16 mars 1878), dotter till domkyrkosysslomannen i Karlstad, fil. d:r SVEN HARDIN och MARIA SOFIA RHODIN.

Barn: INGRID, född d. 6 dec. 1881. Handarbetslärarinna vid Göteborgs högre samskola.